

Column

Het nut van een oorbel

Peter Koomen

pkoomen@worldonline.nl

Straks komen ze weer: de dagbladjournalisten, de lokale omroepen en de Vroege Vogels. Ieder jaar dezelfde vragen. Een uitgelezen kans voor entomologen om bot te doen ('Moet ik dat nu weer uitleggen?') of om juist te benadrukken hoe mooi insecten in elkaar steken.

Zijn er niet erg veel meer muggen dit jaar? Heeft u ze dan geteld? En vorig jaar ook? Op het moment dat iemand last heeft van muggen, lijken het er altijd meer dan ooit. Maar ik heb nog nooit mooie grafiekjes gezien van muggenbevolkingsstatistieken in Nederland.

Hangt de enorme hoeveelheid muggen niet samen met de zachte winter en het broeikas-effect? Hoeft niet. Het is nog maar de vraag of een zachte winter met een te late herfst en een te vroege lente goed is voor muggen. Dezelfde vraag geldt voor de parasieten en schimmels die muggen en hun larven aantasten. Het netto-effect moet je maar afwachten.

Wat is het nut van al die muggen? Het vullen van de niche van profiteur. Als er geen muggen zouden zijn, zouden er in de loop van de evolutie misschien nog wel veel akeliger slaapkamerbezoekers ontstaan zijn. Gelukkig hebben we slechts de mug! Een buitengewoon slim diertje dat een groot deel van de vertering van zijn voedsel aan een ander overlaat. Wij mensen sjouwen ons te pletter aan Limousinvlees, scharrelkip, ecokaas en biomelk. Daarvan maken we via een ingewikkeld verteringsproces de eiwitten die voor ons voortbestaan noodzakelijk zijn. Muggen tappen die eiwitten kant-en-klaar in vloeibare toestand af met een ongelooflijk ingenieus apparaatje van langs elkaar glijdende mesjes en rietjes in een beschermhoesje.

Ja, geweldig. Dat bloed kan ik best missen, maar dat gezoem in mijn oren, is daar nou niks tegen te doen? Nou, als ik het antwoord daar op wist was ik al lang rijk. Ik adviseer altijd om zoveel mogelijk ramen en deuren wagenwijd open te zetten. *Huh?* Muggen schijnen tegen CO₂-gradiënten in te vliegen om hun prooi te vinden. Als ik zorg dat de CO₂-gradiënt van mijn adem door tocht verstoord wordt, kan een mug mij niet vinden. Bij mij helpt het, want ik geloof erin. Daarnaast zijn er nog allerlei andere middeltjes in de handel die misschien helpen als je er in gelooft.

Op Borneo heb ik trouwens nog een leuke suggestie opgedaan. Daar kent men een legende van een buitengewoon welgeschapen jongeman die verdwaalde in het bos. Hij moest er noodgedwongen overnachten. Weldra werd hij gevonden door de muggen. Deze waren danig onder de indruk van zijn welgeschapenheid. Ze vonden het zonde hem met een lek te prikken. Ze spaarden hem voor hun koningin. Deze toverde zich om in een welgeschapen jongedame. Ze nodigde de jongeman uit om tafel en bed met haar te delen in haar zojuist getoverde paleis. De andere muggen werden veranderd in bedienden. Verder dan tafelen kwam het echter niet. De koningin en haar dienaren waren niet gewend om iets anders dan bloed te drinken. Ze lagen al snel stomdronken onder de tafel.

De jongeman besloot toen maar eens het paleis te verkennen. Hij ontdekte vertrekken met merkwaardige voor-

raadpotten vol met bloed. Toch wel vreemd, zo'n paleis midden in het bos met bewoners die blijkbaar erg van bloed hielden. Dat konden eigenlijk alleen maar betoverde muggen zijn. Wegwezen! Hij kon het echter niet nalaten om bij wijze van souvenir een van de oorbellen van de koningin mee te nemen. Toen zij uit haar roes ontwaakte was ze woedend. Ze gaf alle muggen opdracht om elk oor ter wereld te inspecteren tot haar oorbel teruggevonden was. Misschien helpt het dus om 's nachts duidelijk zichtbaar een glinsterende oorbel te dragen. De muggen zullen dan denken de vermiste oorbel gevonden te hebben en snel wegvliegen om hun koningin te rapporteren.

Als ook een oorbel niet helpt, waarschijnlijk omdat u niet gelooft dat muggen een koningin hebben, kan ik alleen nog maar adviseren om eens te luisteren naar de 'Dança dos mosquitos' van de Braziliaanse componist Heitor Villa-Lobos (1887-1959). In dit muziekstuk eindigt een irritant rondzoemende mug zijn leven met een daverende klap tussen twee enorme bekkens. Verkrijgbaar bij de erkende muziekhandel.

Figuur 1. Mug zuigt bloed op de arm van de auteur. Foto: Peter Koomen
Feeding mosquito on the arm of the author.

Bronnen

- Lasimbang R 1999. Kadazan Folklore. – Natural History Publications (Borneo)/Kadazandusun Language Foundation, Kota Kinabalu. ISBN 983-812-033-2
Villa-Lobos H 1994. Rudepoema - Danças – CD Marco Polo 8.223552, HNH Int. Ltd.